

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут Природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Біомедична етика

Освітня програма 091 Біологія

Спеціальність 091 Біологія

Галузь знань 091 Біологія

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Біомедична етика
Рівень вищої освіти	магістр
Викладач (-і)	Сімчук Андрій Павлович
Контактний телефон викладача	0684790207
E-mail викладача	simchuk@ukr.net
Формат дисципліни	Очний / Заочний (<i>offline</i>)
Обсяг дисципліни	90
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні групові та онлайн-консультації
2. Анотація до курсу	
<p>Біомедична етика як навчальна дисципліна закладає розуміння етичних проблем, пов'язаних з розвитком таких наук, як біологія та медицина; закладає основи теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо методології проведення біологічних та медичних досліджень, переосмислення взаємин лікар–пацієнт; закладає основи здорового способу життя, пошани гідності людини, збереження життя та здоров'я людини від моменту запліднення до природної смерті, якості та ефективності діагностики, лікування, реабілітації та профілактики захворювань, збереження та зміцнення здоров'я населення.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання курсу є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - надання студентам базових знань з морально-етичних проблем, що виникають при використанні нових технічних рішень і підходів у медичній та біотехнологічній галузі; - ознайомлення з методичними прийомами та підходами оцінки потенційної небезпеки і ризиків використання нових технологій у галузях біології та медицини; - закладання основ прогнозування можливих наслідків використання результатів науково-дослідної та практичної діяльності у сфері біології та медицини та оцінка пов'язаних з цим ризиків; - закласти етичні засади, що зроблять можливим усвідомлений моральний вибір при проведенні науково-дослідної та практичної діяльності у сфері біології та медицини. 	
4. Компетентності	
<ul style="list-style-type: none"> • Уміння проявляти соціальну активність, відповідальність за стан довкілля та суспільства, толерантне ставлення до різних думок і поглядів в умовах полікультурного середовища, дотримуватись морально-етичних аспектів професійної діяльності, академічної доброчесності. • Здатність проектувати та забезпечувати ціннісний компонент змісту природничої освіти та відображати власну систему цінностей, застосувати біологічні знання в повсякденному житті задля безпечної життєдіяльності, охорони здоров'я, захисту довкілля, збереження власного здоров'я та здоров'я інших. • Здатність до розвитку етичної свідомості та самосвідомості, розуміння етичних, біоетичних та екологічних проблем в умовах глобалізаційних процесів сьогодення. • Здатність екстраполювати цінності біоетики та об'єктивні моральні норми на практичні життєві ситуації та професійну діяльність. • Здатність формулювати логічні висновки та обґрунтовані рекомендації щодо оцінки, експлуатації та впровадженні біотехнічних, медико-технічних та біоінженерних засобів і методів. 	
5. Результати навчання	
<p>У результаті вивчення дисципліни “Біомедична етика” студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • загальні закономірності та етапи формування етичного ставлення до живих істот; • основні проблеми біоетики, її основні принципи і цінності; 	

<ul style="list-style-type: none"> • проблеми використання тварин та рослин в наукових та освітніх цілях; • розуміти етико-правові, юридичні та моральні зобов'язання сучасного лікаря та права пацієнта; • вміти застосовувати знання з біомедичної етики у інноваційній діяльності біолога-дослідника; 					
6. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			14		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			12		
самостійна робота			64		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність		Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
1	091 Біологія		1	вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Вступ у біомедичну етику. Основи біоетики, предмет та етапи розвитку біоетики як дисципліни.	лекція	Біоетика : Підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації / В. М. Запорожан, М. Л. Аряєв. –К.: Здоров'я, 2005. –288 с.	2 год.	2 бали	семестр
Тема 2. Основні принципи біомедичної етики: автономність, правдивість, інформована згода	лекція	Біоетика : підручник /за ред. В. Й. Шовкун. –Львів : Видавництво ЛОБФ —Медицина і право—, 2007. –672 с.	2 год.	2 бали	семестр
Основні принципи біомедичної етики: автономність, правдивість, інформована згода	семінар	Основи біоетики і біобезпеки : Підручник для мед. ВНЗ III—IV р.а. Затверджено МОН / Ковальова О. М., Лісовий В. М. та ін. –К. : ВСВ «Медицина»,2016. –392 с.	2 год.	6 балів	семестр
Тема 3. Етична оцінка біобезпеки та ризиків біомедичних технологій.	лекція	Стеценко С. Г. Медичне право України / С. Г. Стеценко, В. Ю. Стеценко, І. Я. Сенюта. – Київ : Правова єдність, 2008.–508 с.	2 год.	2 бали	семестр
Етична оцінка біобезпеки та ризиків біомедичних технологій.	семінар	Москаленко В. Ф. Біоетика: філософсько-методологічні та соціально-медичні проблеми / В. Ф. Москаленко, М. В. Попов. —Вінниця: Нова книга,	2 год.	2 бали	семестр
Тема 4. Біоетична експертиза ризиків біомедичних технологій	лекція		2 год.	2 бали	семестр
Біоетична	семінар		2 год.	6 балів	семестр

експертиза ризиків біомедичних технологій		2005. —218 с.			
Тема 5. Біоетичні питання дослідів над тваринами	лекція	СидоренкоЛ.І. Сучасна екологія. Наукові, етичні та філософські ракурси: навч. посібник / Л.І. Сидоренко.—К.: Парапан, 2002. —152 с.	2 год.	2 бали	семестр
Біоетичні питання дослідів над тваринами	семінар		2 год.	6 балів	семестр
Тема 6. Біологічна безпека роботи в лабораторіях	лекція	Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / за заг. ред. Ю. В. Вороненка, В. Ф. Москаленка. —Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. —680 с.	2 год.	2 бали	семестр
Біологічна безпека роботи в лабораторіях	семінар		2 год.	6 балів	семестр
Тема 7. Біологічний тероризм. Агротероризм	лекція	Шауп В. Провідні етичні цінності в діяльності біоетичних комітетів лікувальних установ Європейського Союзу: Курс лекцій / В. Шауп. — Львів: Видавництво УКУ, 2011. —56 с.	2 год.	2 бали	семестр
Біологічний тероризм. Агротероризм	семінар		2 год.	6 балів	семестр

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання – це заключний етап навчальної діяльності студента, спрямований на визначення успішності навчання. Методи контролю 1. Модульний контроль (контрольні роботи). 2. Поточний контроль здійснюється шляхом опитування/тестування кожної теми теоретичного матеріалу, захисту лабораторних робіт та індивідуального завдання. 3. Залік. Оцінка знань студентів здійснюється за 100 бальною шкалою:																													
	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка <u>ECTS</u></th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5">зараховано</td> </tr> <tr> <td>80 – 89</td> <td>B</td> <td rowspan="2">добре</td> </tr> <tr> <td>70 – 79</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60 – 69</td> <td>D</td> <td rowspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td>50 – 59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>26 – 49</td> <td>FX</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>0-25</td> <td>F</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка <u>ECTS</u>	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	90 – 100	A	відмінно	зараховано	80 – 89	B	добре	70 – 79	C	60 – 69	D	задовільно	50 – 59	E	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Оцінка з даного курсу виставляється як сума оцінок за відвідування лекцій (7 лекції по 2 бала, всього – 14 балів), роботи на семінарах (6 семінарів по 6 балів, всього — 36 балів) та оцінки підсумкового контролю – залік (50 балів) Поточний контроль здійснюється шляхом опитування/тестування по кожній темі теоретичного матеріалу, ахисту всіх практичних робіт, оцінювання виконання індивідуального завдання (проект, реферат, мультимедійна презентація, набір таблиць, препаратів, участь в олімпіаді тощо). При цьому
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка <u>ECTS</u>			Оцінка за національною шкалою																										
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку																											
90 – 100	A	відмінно	зараховано																											
80 – 89	B	добре																												
70 – 79	C																													
60 – 69	D	задовільно																												
50 – 59	E																													
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																											
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																											

	<p>враховуються відвідуваність занять, активність та креативність студента при виконанні кожного завдання. Поточне оцінювання проводиться за десятибальною шкалою, а в кінці вираховується середнє арифметичне з оцінок за всі види робіт. Максимальна кількість балів – 5.</p> <p>Підсумковий модульний контроль – комплексна контрольна робота – також оцінюється за десятибальною шкалою. Студентам дозволено перездавати тільки незадовільні оцінки. Позитивні оцінки виставляються тільки при успішному виконанні робіт і їх захисті. Повнота висвітлення матеріалу і кількість правильних відповідей повинні становити не менше 50% на 5 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>У письмовій роботі студент повинен продемонструвати уміння синтезувати теоретичні і практичні знання, отримані з лекцій та самостійної роботи. Під час підсумкового модульного завдання розглядаються контрольні питання, тести, лексичний мінімум, ситуаційні задачі, запропоновані у методичних розробках для студентів, здійснюється контроль практичних навиків і умінь за темами курсу. Усі відповіді повинні бути подані чітко, грамотно, у заданій послідовності.</p>
Семінарські заняття	<p>Практичні роботи (семінари) вимагають від студентів дотримання певних правил, прописаних у методичних рекомендаціях до даного виду робіт, що впливає на оцінювання їх виконання. При оцінюванні практичних робіт враховується: рівень теоретичної підготовки, розуміння мети та завдання роботи, логічність та грамотність зроблених висновків. Максимальна кількість балів за практичну роботу - 20.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення всіх тем учбової дисципліни. До підсумкового контролю допускаються студенти, які були присутні на всіх передбачених програмою лекційних і практичних заняттях і при вивченні поточних тем набрати не менше 25-ти балів. Студенти, які мали пропуски учбових занять, дозволяється ліквідувати заборгованість на протязі наступних після пропуску двох тижнів.</p>

8. Політика курсу

Організація навчального процесу здійснюється на основі кредитно-модульної системи відповідно до вимог Болонського процесу із застосуванням модульно-рейтингової системи оцінювання успішності студентів. Зараховуються бали, набрані при поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних робіт.

Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

9. Рекомендована література

1. Біоетика : Підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації / В. М. Запорожан, М. Л. Аряєв. –К.: Здоров'я, 2005. –288 с.
2. Біоетика : підручник /за ред. В. Й. Шовкун. –Львів : Видавництво ЛОБФ —Медицина і право—, 2007. –672 с.
3. Основи біоетики і біобезпеки : Підручник для мед. ВНЗ III—IV р.а. Затверджено МОН / Ковальова О. М., Лісовий В. М. та ін. –К. : ВСВ «Медицина»,2016. –392 с.
4. Стеценко С. Г. Медичне право України / С. Г. Стеценко, В. Ю. Стеценко, І. Я. Сенюта. – Київ : Правова єдність, 2008.–508 с.
5. Москаленко В. Ф. Біоетика: філософсько-методологічні та соціально-медичні проблеми /

В. Ф. Москаленко, М. В. Попов. —Вінниця: Нова книга, 2005. —218 с.

6. СидоренкоЛ.І. Сучасна екологія. Наукові, етичні та філософські ракурси: навч. посібник / Л.І. Сидоренко.—К.: Парапан, 2002. —152 с.Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / за заг. ред. Ю. В. Вороненка, В. Ф. Москаленка. —Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. —680 с.

7. Шауп В. Провідні етичні цінності в діяльності біоетичних комітетів лікувальних установ Європейського Союзу: Курс лекцій / В. Шауп. —Львів: Видавництво УКУ, 2011. —56 с.

Викладач _____